

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۷/۳۱

محمدنعمان دوست

بڼه نثر څه خپل وليکو؟

د دې پوښتنې داسې ځواب نسته چې د هر چا لپاره يو ډول نتيجه ورکړي؛ ځکه د هر چا استعداد، مهارت او ذوق فرق کوي. البته ځينې لارښوونې شته چې ممکن گټورې واقع شي. شايد، اوس ستاسو بله پوښتنه دا وي چې که لارښوونې گټورې ثابتېږي؛ نو ته ولې بڼه نثر نشي ليکلی؟ دا پوښتنه مو بېخي پر ځای ده. البته، زما په گډون که هرڅوک دا لارښوونې په پام کې ونيسي؛ شايد ليک يې خوندور شي.

لومړۍ خبره دا ده چې ليک داسې کوم فزيکي کار نه دی چې که زړه دې وي او که نه وي؛ خو چې ترسره يې کړي نو عين نتيجه دې ورکړي.

فرض کړئ، دوه کسانو ته بېلچې ورکړئ او ورته وایئ چې ترمازېگره هر يو، دا يو- يو موټر له دې پرته خاورې ډک کړئ! اوس که يو کارگر دا کار په شوق وکړي او بل يې په بې ميلي؛ خو نتيجه به د دواړو يوه راوځي؛ ځکه دواړه مجبور دي کار وکړي او موټر ډک کړي. خو که دوه کسانو ته په دوه قابونو کې يو ډول خواړه کېښودل شي او ورته وويل شي چې دا به خامخا خورئ! دواړه به يې وخوري؛ خو د يوه چې په طبع برابر دي او يا اشتها يې ده؛ نو هغه ته به خوند ورکړي او دا بل چې نه يې اشتها شته او نه يې خواړه په طبعه برابر دي؛ هيڅ خوند به ترې وانخلي.

اوس ويلی شو چې بڼه ليک کول هم لکه خواړه؛ موږ او اشتها غواړي؛ نو چې کله د يوې خاصې موضوع د ليکلو په موږ کې نه وي، مه يې ليکئ. باور وکړئ بېخونده راځي. پرېږدئ چې سوژه مو په ذهن کې بڼه واوړي را اوږي، چې بڼه پخه شي او هم مو ورته د ليکلو موږ برابر شي؛ نو بيا يې ليکل پيل کړئ. د ليکلو موږ داسې حالت دی چې خپله درته هغه موضوع نارې وهي چې راشه او ومي ليکه! شايد، کله دا غږ آن نيمه شپه واوړئ!

له ليکلو مخکې فکر وکړئ چې څنگه يې پيل کړئ؟ ځينو ليکنو کې ډېرې مهمې او زړه پورې خبرې وي؛ خو چې پيل يې بڼه نه وي شوی؛ لوستونکی يې تر اخره نه لولي او له گټورو خبرو محروم شي. نو، ليک مو په زړه پورې او په زړه راښکونکي جمله شروع کړئ. په داسې خبره چې زړه ته لاره ومومي او لوستونکی يې لوستلو ته وهڅول شي.

له ځانه پوښتنه وکړئ چې د ټاکلې موضوع بيان کې بايد کوم اړخونه راواخلم؟ کوم اړخونه يې له تکميل سره مرسته کوي؟ بيا دا اړخونه(برخې) چان کړئ او فقط هغه ترې انتخاب کړئ چې د موضوع په وضاحت او تکميل کې مرسته کوي؛ نه دا چې د موضوع د بې خونده اوږدوالي باعث وگرځي.

د الفاظو او جملو په کارولو کې بيخي بڅيل اوسئ. دا بڅيلي عيب نه ده. مثلاً: ليکلی متن مو ولولئ او چې هر لفظ يا جمله داسې راغلې وه چې ليرې هم شي؛ نو اصل مطلب ته زيان نه رسوي؛ ليرې يې کړئ.

بله خبره دا ده چې کله مو متن وليکه؛ لږه دمه وکړئ. فکر په بل شي بوخت کړئ او له وقي وروسته بيا همدا متن خپله ولولئ. هرې جملې او کلمې چې خوند درنکړ؛ بدله يې کړئ. دا کار بار بار وکړئ او تر هغې يې وکړئ چې په خپل ليک مو زړه بڼې اوبه وڅښي.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ

مخکې له دې چې لیکلې متن نشر کړي؛ له ځان سره یې په لور غږ ولولئ. که هر ځای کې مو سکتې حس کړه؛ نو پوه شئ چې هغه ځای (لفظ، فقره، جمله) بدلول/لیرې کول، غواړي؛ نو بدله/لیرې، یې کړئ .

له اوږدو جملو ډډه وکړئ. تاسو کولای شئ، هغه مفهوم چې په یوه اوږده جمله کې راغلی وي؛ په څو لنډو جملو وویشئ. اوږدې جملې او د مبتدا او خبر ترمنځ ډېره فاصله، لوستونکي ستړی کوي .

بله خبره د لیک نښو د کارونې ده. له دې سره ځان بلد کړئ. لیک نښې داسې سیمبولونه دي چې که په خپل ځای استعمال نشي؛ په لوستلو او حتا په مفهوم اخیستلو کې ستونزه رامنځته کوي .

د (ی) گانو زده کول او کارول خو بیخي اړین دي. که هره (ی) په خپل ځای ونه کارول شي؛ نو متن بېخونده کوي . پراگراف مراعت کړئ. پراگراف د څو جملو ټولگه ده چې یو خاص مطلب، فکر، موضوع پکې رانغاړل کېږي. کله چې پراگراف ختم شو؛ نوې جمله تر هغه لاندې او په اصطلاح، سر خط، شروع کړئ.

ښه،

اوس چې موږ اکثریت فیسیوکي لیکني کوو او دا لنډې او ډېرې وخت سطحې وي؛ نو د پورته ځینو لارښوونو ترڅنګ باید لومړی له ځانه وپوښتو چې: څه شی لیکو؟ لوستونکیو ته یې ګټه څه ده؟ معلومات دي؟ خبر دی؟ یوه خوله خندا ده؟ نصیحت دی؟ توکې ده؟ او....

بیا له ځانه وپوښئ: که دا متن/عکس، ویډیو زما زوی، کشر ورور، خور، میرمن.... ولولي/وگوري؛ د خجالتی یا شرم احساس خو به ونکړي؟ که ځواب (هو) وي؛ نو ترې تېر شئ. څه ضرور چې موږ د بداخلاقیو په تشهیر او ترویج کې برخه واخلو؟

د قامونو له توهینه ځان وساتئ؛ هغه که د توکي په ښه هم وي. په دې سره کرکه خورېږي او نفرت پیدا کېږي . په اخره کې: که خدای مکره د مري په اړه پوست کوئ؛ نو د مرګ علت یې هم لیکئ او که د خپلې ماسټرۍ او دوکتورا په اړه زیری راکوئ؛ نو لطفا ولیکئ چې په کومه برخه کې او چېرته؟

دغسې، کله چې د کومې بېښې په اړه څه لیکئ؛ نو لطفا د واقع کېدو ځای یې هم لیکئ. تاسو سره فیسیوک کې یوازې خپل کلیوال نه دي؛ د نورو سیمو خلک هم دي او حق لري پوه شي چې دا پېښه چېرته شوې.

درنښت

نعمان دوست

د زمري ۳، ۱۴۰۵